

The European Union's IPA 2007 programme
For Croatia

Dodatak općem priručniku za unutarnji nadzor zaštite na radu

Activnost 2.4.

This project is funded by
The European Union

A project implemented by
AEI, Austria and RDA SP, Slovakia

Twinning projekt: Zdravlje i zaštita na radu, Referentni broj HR07-IB-OT-01
Aktivnost 2.4. Pružanje pomoći u razvoju i pripremi smjernica za provođenje praćenja,
nadzora, statistike i analiza vezanih uz Direktive EU

Dodatak općem priručniku za unutarnji nadzor zaštite na radu

Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) uz potporu Twinning projekta EU HR/2007/IB/OT/01 i u suradnji sa slovačkim ekspertima izradilo je „Opći priručnik za unutarnji nadzor zaštite na radu“ (u daljnjem tekstu: Priručnik). Priručnik će pridonijeti poboljšanju sustava sigurnosti i zaštite zdravlja na radu na nacionalnoj razini te na razini svakogposlodavca, s ciljem podizanja kvalitete zaštite osoba na radu na mjestu rada.

Prioriteti

Temeljni strateški cilj sigurnosti i zaštite zdravlja na radu je osiguravanje uvjeta za "zdravo radno mjesto", tj. za siguran rad u uvjetima koji ne dovode do oštećenja zdravlja. Vezano za navedeno, potrebno je uzeti u obzir ciljeve utvrđene Strategijom Europske unije na području sigurnosti i zaštite zdravlja na radu za razdoblje od 2007. do 2012. prema kojoj se u navedenom razdoblju predviđa smanjenje broja ozljeda i broja slučajeva profesionalnih bolesti za 25%, što obvezuje i Republiku Hrvatsku kao buduću članicu Europske unije.

Aktivnosti za postizanje ciljeva mogu se svrstati u formalne i neformalne i zahtijevaju određivanje pravnog i institucionalnog okvira. Formalne su zakonske, pravne, obvezujuće aktivnosti, one u kojima sudjeluju tijela državne uprave i pravni subjekti. Neformalne aktivnosti za postizanje ciljeva su one kojima se potiče socijalni dijalog, podiže razina opće informiranosti i motivacije za očuvanje zdravlja i radne sposobnosti.

Osnovni ciljevi Nacionalnog programa zaštite zdravlja i sigurnosti na radu Republike Hrvatske (politika zdravlja i sigurnosti na radu) jesu:

- smanjiti broj ozljeda na radu,
- smanjiti broj profesionalnih bolesti i bolesti u svezi s radom,
- smanjiti broj nezgoda na radu,
- poboljšati zdravstveno stanje radnika (prevencija),
- smanjiti gospodarske gubitke zbog ozljeda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u svezi s radom (bolovanja, prijevremene i invalidske mirovine).

Za postizanje navedenih ciljeva treba aktivirati sve dionike u sustavu zaštite na radu radi:

- sprečavanja, odnosno smanjivanja svih rizika (opasnosti za život i zdravlje radnika),
- sprečavanja rizika koji proizlaze iz novih tehnologija,
- podizanja razine sigurnosti u posebno rizičnim djelatnostima (graditeljstvo, šumarstvo, zdravstvo, poljoprivreda, prerađivačka industrija),

- podizanja razine zaštite na radu kod malih poslodavaca,
- podizanja razine zaštite na radu posebnih kategorija osoba na radu (žene, mladež, stariji radnici, invalidi i radnici zaposleni na određeno vrijeme).

Među osnovne obveze svakog poslodavca spada obveza organiziranje i provedba zaštite na radu u svim dijelovima organizacije rada i u svim radnim procesima. Sukladno odredbama Zakona o zaštiti na radu, zaštita na radu je sastavni dio organizacije rada i izvođenja radnog procesa, a ostvaruje se obavljanjem poslova zaštite na radu i primjenom propisanih, ugovorenih, kao i priznatih pravila zaštite na radu te naređenih mjera i uputa poslodavca.

Propisima zaštite na radu određeni su minimalni zahtjevi vezano za sigurnost i zaštitu zdravlja na radu. Preventivne mjere te radni i proizvodni postupci koje poslodavac primjenjuje na temelju procjene moraju osigurati najveći mogući stupanj sigurnosti i zaštite zdravlja osoba na radu te moraju biti uključene u sve radne procese poslodavca na svim stupnjevima organizacije rada i upravljanja.

Prema navedenom poželjno je da poslodavci teže najvećem mogućem stupnju sigurnosti i zaštite zdravlja na radu

Podizanjem razine sigurnosti i zaštite zdravlja na radu moguće je izbjeći odnosno smanjiti na najmanju moguću mjeru ozljede na radu, profesionalne bolesti i druge bolesti vezane uz rad tj. izbjeći odnosno smanjiti na najmanju moguću mjeru posljedice za ljudski život i zdravlje.

Pobljšanje sigurnosti i zaštite zdravlja na radu rezultira višom produktivnošću, učinkovitošću, kvalitetom rada, kvalitetom pružanih usluga i profitabilnošću. Briga za sigurnost i zaštitu zdravlja na radu tako pridonosi konkurentnosti, koja je determinirana kvalitetnim proizvodima, kvalitetnim uslugama, novim proizvodima i uslugama, rentabilnošću, a navedeno mogu ostvariti samo zdravi i motivirani radnici.

Svrha priručnika

Priručnik predstavlja stručnu preporuku za obavljanje unutarnjeg nadzora primjene osnovnih legislativnih zahtjeva zaštite na radu. U slučaju neispunjavanja propisanih zahtjeva, potrebno je poduzeti mjera za usklađivanje s istima. Priručnik obrađuje obveze poslodavca propisane Zakonom o zaštiti na radu koji je usklađen s okvirnom Direktivom EU – Directive 89/381/EEC.

Priručnik je namijenjen poslodavcima i njihovim ovlaštenicima (predstavnicima poslodavaca), stručnjacima zaštite na radu, povjerenicima radnika za zaštitu na radu te drugim osobama koje će na mjestima rada obavljati unutarnji nadzor zaštite na radu.

Priručnik je potrebno učiniti što dostupnijim svim dionicima na području sigurnosti i zaštite zdravlja na radu putem:

- a) web stranice ministarstva,
- b) predstavničkih institucija koje zastupaju radnike i poslodavce i dr.,
- c) e-mail-a,
- d) suradnje s inspekcijom rada.

Izbor poslodavaca

Priručnik će biti pomoć pri unutarnjem nadzoru zaštite na radu kod poslodavca te također treba služiti za ocjenjivanje kako se propisi zaštite na radu (propisi vezani s EU direktivama) primjenjuju i provode u praksi što je vezano uz obveze izvještavanja na području sigurnosti i zaštite zdravlja na radu.

S tim u vezi Ministarstvo će u suradnji sa socijalnim partnerima prikupljati i analizirati podatke dobivene kroz obavljanje unutarnjeg nadzora zaštite na radu kod poslodavaca.

Kod izbora poslodavaca koristiti će se prije svega sljedeći kriteriji:

- a) grana - djelatnost (prioritetno će biti izabrani subjekti u granama s većiom stopom ozljeda na radu i profesionalnih bolesti, odn. višim rizicima za sigurnost i zdravlje osoba na radu), prije svega graditeljstvo, strojarstvo, drvoprerađivačka i kemijska industrija, poljoprivreda, šumarstvo i dr.), prema aktualnom stanju učestalosti ozljeda na radu i profesionalnih bolesti,
- b) veličina poslodavca (preporučuje se da se u izabranom uzorku nalazi cca 70 % malih i srednjih poduzeća),
- c) pravna forma (iskoristiti proporcionalnu zastupljenost pojedinih formi poslodavaca prema informacijama statističkog zavoda),
- d) podaci dobiveni od inspekcije rada,
- e) podaci dobiveni od predstavnika radnika i relevantnih istraživačkih institucija.

U prvoj fazi za dobijanje povratnih informacija vezano za priručnik, preporuka je da se priručnik pošalje prema odabranim poslodavcima - 150 smatra se za dovoljan broj uz pretpostavljeni povrat odgovora od cca 60 – 70 %, što bi predstavljalo dobijanje informacija od 90 do 105 poslodavaca.

Informacije prikupljene ovim putem, analizirale bi se i koristile za korekcije i poboljšanje priručnika.

Sukladno kriterijima za izbor poslodavaca, izabranim poslodavcima će biti dostavljen priručnik (ako isti još ne koriste za unutarnji nadzor) te će nakon provođenja unutarnjeg nadzora zaštite na radu uz korištenje priručnika, prikupljeni podaci biti dostavljeni Ministarstvu s ciljem dobijanja osnovnih informacija o stanju zaštite na radu (u pojedinoj grani, kod poslodavaca ovisno o veličini poslodavca, i sl.).

Od izabranih poslodavaca predlažemo da se Ministarstvu, uz informacije prikupljene tijekom unutarnjeg nadzora, dostavi i ocjena stanja zaštite na radu od strane samog poslodavca kao i popis mjera koje poslodavac poduzima ili namjerava poduzeti za poboljšanje stanja zaštite na radu.

Također se preporuča dostava sljedećih podataka:

- Procjena rizika (e-forma)
- Plan i program osposobljavanja
- Podaci o stručnjaku/stručnjacima zaštite na radu
- Podaci o povjereniku/povjerenicima zaštite na radu
- Podaci o koordinatoru/koordinatorima zaštite na radu
- Podaci o pravnoj osobi/osobama za zaštitu na radu s kojima poslodavac surađuje kao i poslovi koje iste obavljaju za poslodavca (npr. obavljanje poslova zaštite na radu, osposobljavanje za rad na siguran način, izrada procjene rizika, ispitivanje strojeva ili uređaja s posebnim rizicima, ispitivanje radnog okoliša).

Korištenje prikupljenih informacija – analiza rezultata

Prikupljanje informacija putem unutarnjih nadzora kod poslodavaca koristiti će se za postizanje sljedećih ciljeva:

- pružanje uputa za izvršenje interne kontrole (samokontrole) poštovanja propisa sigurnosti i zaštite zdravlja,
- ovjeru forme i sadržaja Priručnika radi njegove eventualne kasnije korekcije,
- dobivanje povratne veze od izabranih poslodavaca o pozitivnim stvarima i nedostacima Priručnika,
- dobivanje osnovnih informacija od korisnika Priručnika o rezultatima unutarnjeg nadzora zaštite na radu u izabranim granama, kod poslodavaca ovisno o veličini poslodavca i sl.
- korištenje informacija dobijenih od korisnika Priručnika za centralno planiranje akcija usmjerenih za pomoć poslodavcima i povećanje njihove informiranosti u području zaštite na radu (npr. priprema i izdavanje daljnjih specifičnih priručnika za kontrolu izvršavanja zahtjeva posebnih propisa, npr. ručna manipulacija teretom, o mjestima rada, sredstvima rada),
- primjenu dobijenih informacija kod dostavljanja izvještaja i informacija međunarodnim organizacijama (npr. Međunarodna organizacija rada, Europska Komisija, Europska agencija za sigurnost i zaštitu zdravlja na radu i druge),
- korištenje informacija dobijenih od korisnika priručnika za korekciju, odn. poboljšanje propisa zaštite na radu.

Priručnik treba zajedno s informacijskim sustavom zaštite na radu (Data Collector) pomoći u prikupljanju informacija o najznačajnijim pokazateljima za praćenje stanja i planiranje aktivnosti zaštite na radu u Republici Hrvatskoj.

Za praćenje stanja i planiranje aktivnosti nužni su sljedeći pokazatelji:

- pokazatelji razina rizika u pojedinim zanimanjima, djelatnostima i na mjestima rada, prisutnost pojedinih rizika u gospodarstvu Republike Hrvatske,
- pokazatelji oštećenja zdravlja nastalih na radu: ozljeda na radu, profesionalnih bolesti, bolesti vezanih uz rad,
- pokazatelji utjecaja štetnih radnih uvjeta na radnu sposobnost: privremena radna nesposobnost, trajna radna nesposobnost odnosno invalidnost,
- financijski pokazatelji oštećenja zdravlja uzrokovanih radom: gubici zbog bolovanja, dijagnostike, liječenja i rehabilitacije, privremena i invalidska mirovina.